109078901

మనసే హేతువు మనుజుని
మనుగడకును బంధమునకు మోక్షమునకును నా
మనసే ముక్తికి ముఖ్యము
మనసే నరకంబు జేర్చు పైమరపించున్.

విద్యార్థులారా!

'మనోమూల మిదం జగత్'. జగత్తునుగాని యింద్రియములనుగాని మనస్సే మలచుచున్నది. మనశ్శక్తి వలననే యింద్రియములు జగత్తు కదలుచున్నవి. ప్రపంచమంతయు పంచభూతములతో నిండిన స్వరూపము. పృథ్వి, జలము, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము పంచభూతములు. ఇవి ఒకదానికంటె ఒకటి తేలికైన సూక్ష్మమైన స్వరూపాన్ని ధరిస్తున్నవి. పృథ్వికంటె జలము సూక్ష్మమైనది తేలికైనది. నీటికంటె అగ్ని మరింత సూక్ష్మమైనది చాలా తేలికైనది. అగ్నికంటె వాయువు మరింత సూక్ష్మమైనది. వాయువుకంటె ఆకాశము మరింత సూక్ష్మమైనది. ఏతావాతా పృథ్వి, జలము, అగ్ని వాయువు అన్నీ కూడను ఆకాశమునుండి ఆవిర్భవించినవే. ఆకాశము యొక్క చలనము చేతనే వాయువు ఏర్పడుచున్నది. వాయువు చేతనే అగ్ని సంభవిస్తుంది. వాయువే లేకుండిన అగ్ని అభివృద్ధి చెందదు. అగ్నియొక్క చల్లదనము వల్లనే నీరు ఆవిర్భవిస్తున్నది. జలము ఘనీభూతము కావటం చేతనే పృథ్విగా మారుతుంది. ఇవన్నీ దైవత్వమునుంచి ఆవిర్భవించిన భూతములే. ఈ అన్నింటికిని మనసే మూలకారణము. శరీరము లోపల పంచకోశముల మధ్యలో నిల్చినట్టిది యీ మనస్సు. అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, ఆనందమయములు పంచకోశములు. ఈ పంచకోశములయందు మనస్సు ఎక్కడ వుంది? మనస్సునకు పైన ప్రాణము, క్రింద బుద్ధి వున్నవి. ప్రాణము, బుద్ధి రెండు అగ్నితత్త్వములు. మనస్సు జలతత్త్వము. మనస్సుకు అధిష్ఠాన దేవత చంద్రుడు. కనుకనే చల్లదనము మనసు యొక్క స్వభావము. ఐతే దానికి పైన ప్రాణమనే అగ్ని, క్రింద బుద్ధి అనే అగ్ని వుండటం చేతనే మనసు జలముగా మారిపోతుండాది. పల్లమునకు ప్రవహించటమే జలము స్వభావము. ఉన్నతస్థాయికి పోయే స్వభావము దానికి లేదు. కనుక మనస్సు నిరంతరము విషయసంబంధమైన మార్గమునందే ప్రయాణము సలుపుతుంది. ప్రాకృతమైన మార్గమునే అనుసరిస్తూ వుంటుంది. పవిత్రమైన, ఉత్తమమైన, ఊర్ధ్వస్థాయికి యిది ప్రయాణము చేయలేదు. మనస్సు యొక్క తత్త్వము ఊర్ధ్వమార్గములో ప్రవేశపెట్టవలెనన్న దానికి ఆధ్యాత్మిక చిత్తము అత్యవసరము.

ప్రతి మానవుడు ఆనందాన్నే ఆశిస్తున్నాడు. అభిలషిస్తున్నాడు. ఐతే

109078902

యీ ఆనందము ఏ రీతిగా మనకు ప్రాప్తి కాగలదు? పంచభూతములకు నిలయమైన ఆత్మ తత్వమును మనం కొంచెం అర్థం చేసుకోవాలి. పంచభూతములకు అవకాశమునందించునదే ఆకాశము. ఇది ఆత్మతత్వమునుండి ఆవిర్భవించినట్టిది. ఆత్మతత్వాన్ని మనం చక్కగా అర్థం చేసుకున్నప్పుడు పంచభూతములుగాని, పంచకోశములుగాని మన స్వాధీనములో వుండగలవు. అప్పుడే మనకు ఆనంద ప్రాప్తి చేకూరగలదు. ఆనందమనేది సుఖమునకు దుఃఖమునకు అతీతమైనది. మానవునకు సుఖము దుఃఖము మనస్సు యొక్క వికారములే. ఈ సుఖదుఃఖములకు అతీతమైన స్థితియే ఆనందము. అట్టి ఆనంద స్థితియే ప్రజ్ఞాతత్వము. ఈ ప్రజ్ఞ సర్వత్ర వ్యాపించి వున్నటువంటిది. ఇదే ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ అన్నారు. ఈ ప్రజ్ఞానము సర్వత్ర వ్యాపించినదైనప్పటికిని దానిని గుర్తించటానికి కొన్ని మార్గములను మనము అనుసరించవలెను. దేహమునందును, మనసునందును, బుద్ధియందును, అంతఃకరణమునందును వుండిన సమతత్వం కనుకనే దీనికి ప్రజ్ఞ అని చక్కని పేరు. ఇలాంటి ప్రజ్ఞ యొక్క శబ్దములు మనము అనుసరించవలసి వస్తుంది. దీనినే అంతర్వాణి అని చెప్తూ వచ్చారు. అంతర్వాణికి, భగవంతునికి భేదం లేదు. అంతర్వాణియే భగవంతుడు. భగవంతుడే అంతర్వాణి. ఆ యొక్క అంతర్వాణిని మనము అనుసరించినప్పుడు మనకానందము ప్రాప్తిస్తుంది. ఐతే యీ అంతర్వాణిని మనము ఏ రీతిగా అనుసరించాలి. అంతర్వాణిని అనుభవించవలెనన్న బహిర్ముఖమైన ఇంద్రియముల శక్తిని మనం అణచుకోవాలి. అంతర్బహిరింద్రియములను అణగద్రొక్కినప్పుడే ఈ అంతర్వాణి మనకు సుస్పష్టంగా వినిపించగలదు. బహిర్ముఖమైన దీనిని మనస్సనీ, అంతర్ముఖమైన దీనికే నమ అని పేరుపెట్టారు. నమ అనగా మనసు కానిది. మనస్సు యొక్క ప్రభావం వుండినంత వరకు మనిషి అనేక రకములైన మార్గములనుసరిస్తూ వుంటాడు. ఈ మనస్తత్వాన్ని అణగద్రొక్కినప్పుడే అమనస్కమనే స్వరూపాన్ని ధరిస్తాడు. అమనస్కస్థితియందు మాత్రమే యీ అంతర్వాణి మనకు ప్రాప్తిస్తుంది. ఈ అంతర్వాణి నిమిత్తమై మనము అనేక విధములైన సాధనలు చేయవలసి వస్తుంది. దీనికే భక్తిప్రపత్తులని పేరు.

భక్తిప్రపత్తుల తత్వం మనం అర్థం చేసుకోవలెనన్న భగవంతుని ప్రేమ అత్యవసరము. భగవంతుని ప్రేమను మనం పొందవలెనన్న సాకారమనేది సరియైన మార్గం. సాకార భక్తియందు అనేక రకములైన మార్గములుంటున్నవి. ఇందులో ప్రధానమైనవి మూడు. తామసికము, రాజసికము, సాత్వికము. తామసికములో హింస చేతను, క్రోధము చేతను, ఆడంబరము చేతను మానవుడు దైవాన్ని ఆరాధిస్తూ వుంటాడు. ఆడంబరము చేత అహంకారము చేత, కీర్తి ప్రతిష్ఠల నిమిత్తమై ఆచరించేది తామసిక భక్తిగా మారుతుంది. ఇంక రాజసిక భక్తి. పేరు ప్రతిష్ఠల నిమిత్తమై, అధికారం నిమిత్తమై, స్వవిషయంలోపల సరియైన స్థితిని పొందాలనే నిమిత్తమై భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ వుంటాడు. సాత్వికమైన భక్తుడు శరణాగతి తత్వమందు సర్వత్ర భగవంతుడు ఒక్కడే వున్నాడనే

109078903

విశ్వాసం చేత సర్వకర్మలు కూడను భగవత్ప్రీత్యర్థమై శ్రమించి యేది చేసినా భగవత్సేవగా విశ్వసిస్తూ చేస్తుంటాడు.

మరికొన్ని రకములైన భక్తులుంటున్నాయి. నిర్గుణ భక్తి, రాక్షస భక్తి అసుర భక్తి, మోహ భక్తి అని. తానొక్కడు మాత్రమే ధన్యుడు కావాలి. తాను మాత్రమే ఆనందించాలి. తాను మాత్రమే క్షేమంగా వుండాలి అనే పరిపూర్ణ స్వార్థముతో నిండినది అసుర భక్తి. తన సహచరులు, తన కుటుంబము, తన తోటి మానవుల క్షేమము యేమాత్రము ఆశించడు. రాక్షస భక్తి గలవాడు హింసాదుల చేతను, క్రోధము చేతను, దయాదాక్షిణ్య రహిత జీవితము గడుపుతూ వుంటాడు. మోహ భక్తి అనగా నిత్యానిత్య విషయ పరిశీలనా రహితులై, విచారణా శక్తి శూన్యులై, ఒకరిని బాధించాలనే భావము లేకపోయినప్పటికిని యితరులకు బాధలు కలిగిస్తుంటారు. అలాంటి తత్త్వములో అర్థము చేసుకొనే శక్తి సామర్థ్యములు కోల్పోతాడు. ఈ వ్యక్తికి దైవభక్తి ఏమాత్రము వుండదు. దైవ చింతన అనేది యేమాత్రము వుండదు. పరోపకార తత్త్వము అసలే వుండదు. దయాదాక్షిణ్య రహితులై వుంటారు. ఇలాంటివారు నిర్గుణ భక్తి అని దీన్ని ప్రబోధిస్తూ వుంటారు. ఇది కేవలము ఒక విధమైన రాక్షస భక్తి అనే చెప్పవచ్చు. ఈ రెండింటికిని విరుద్ధమైన భక్తులు రెండున్నాయి. విప్రక భక్తి అని ఒకటి సంకర్షక భక్తి అని మరొకటి. సంకర్షక భక్తి అనగా కొన్ని వస్తువులను దూరముగా నున్నవాటిని సమీపింప చేసుకోటం. దూరముగా వున్న వ్యక్తులను సన్నిహితముగా గావించుకోటం. దూరముగా వుండిన విషయములను తనకు చెందినట్లుగా భావించుకోటం. ఇది ప్రేమ తత్త్వమునకు సంబంధించినది. దూరముగా వుండిన వస్తువులను, వ్యక్తులను, విషయములను తనకు సన్నిహితముగా గావించుకోటమే యీ సంకర్షణ భక్తి. ఇది ఆకర్షణీయముగా వుండేటువంటిది. రెండవది విప్రక భక్తి. ఇది ద్వేషముతో కూడినది. ఒక వస్తువును దగ్గర నున్నదానిని దూరం చేసుకోటం. దగ్గరున్న వ్యక్తులను దూరం చేసుకోటం. దగ్గరున్న విషయాలను చాలా దూరంగా భావించుకోటం. ఇది కేవలం ఒక ద్వేష భక్తి అని చెప్పవచ్చు. సంకర్షణ భక్తిలో మూడు రకములుంటున్నాయి. తనకంటె అధికులను చూచి గౌరవించటం, వారికి స్వాగతం చెప్పటం, వారికి వినయ విధేయతలు ప్రకటించటము, నమ్రతతో వారి యొక్క సంగతి అనుభవించటము. ఇది మొదటి తరగతికి చెందినది. తనకు యీడైన వారితో స్నేహముగావించి వారితో ప్రేమను పెంచుకోటం, వారితో భయమును వీడి వుండటము రెండవది. ఇంక మూడవది తనకంటె చిన్నవారిని చూచి దయ, జాలిని చూపి వారికి తగిన మార్గమును ప్రబోధించటము. ఈ అన్నింటికిని అత్యంతమైన ప్రేమ మరొకటి వున్నది.

లోకములో ధర్మార్థ కామ మోక్షములని చతుర్విధమైన పురుషార్థములు వుంటున్నాయి. పరమ పురుషార్థమైనది మరొకటి వున్నదనే సత్యాన్ని గుర్తించుకోలేక పోతున్నారు. అన్నింటికంటె అధికుడైన వాడు దైవము. అలాంటి దైవాన్ని పొందినప్పుడు అలాంటి దైవాన్ని దర్శించినప్పుడు, అలాంటి దైవము యొక్క సన్నిహిత సంబంధ బాంధవ్యమును

109078904

ఏర్పరచుకున్నప్పుడు కలిగే ఆనందము, సాయుజ్యము ఆ ప్రేమ తత్వమునే పరభక్తి అని చెబుతూ వచ్చారు. ఏతావాతా పరాభక్తి అనగా సాయుజ్యమనే చెప్పవచ్చు. సాయుజ్యమనేది లీనము కావటమే. భిన్నత్వము లేకుండా, ఏకత్వములో అనేకత్వము కల్పించుకోక, అనేకత్వములోని ఏకత్వాన్ని అనుభవించటమే సాయుజ్యము. ఇలాంటి తత్వమును పొందేదే పరాభక్తి. ఈ పరాభక్తి తత్వమనేది అందరికి ప్రాప్తించేది కాదు. ఇది లభ్యము కాదని మనము నిరుత్సాహమునకో, నిరాశకో, నిస్పృహకో యేమాత్రము లోనవ్వనక్కరలేదు. దానికి తగిన కృషిని చెయ్యాలి. ఎంతకాలమైనా నీవు వేరు, నేను వేరు అనే భేదాభిప్రాయాలుండే జీవితము వ్యర్థము గావించరాదు. ఈ భేదభావము వుండినంతవరకు అనుమానం కలుగుతూ వుంటుంది. ఈ అనుమానాస్పదములు వుండినంత వరకు వాడు నిజమైన సత్యాన్ని గుర్తించుకోలేడు. ఈనాటి మానవుడు ఎన్నో బోధిస్తూ వున్నాడు కాని బోధించిన విషయములు తనకు అన్వయిస్తాయనే సత్యాన్ని మరచిపోతున్నాడు. ఇతరులకు బోధించే విషయము తాను ఎంతవరకు ఆచరిస్తున్నాననే విచారాన్ని చేయుటం లేదు. ఇది కేవలం ఒక ఆడంబరమైన భక్తి. ఈ ఆడంబరం, అహంకారం, అధః పతనము కావిస్తుంది. భగవంతుని కూడ దూరము గావించుకుంటాడు. భిన్నభావములను దూరముగావించుకునే అనుమానములకు మనం ఏమాత్రము అవకాశం యివ్వకూడదు. స్వార్థము, స్వప్రయోజనము దృష్టియందుంచుకున్న వానికే యీ అనుమానములు అధికంగా వుంటాయి. భగవత్ప్రీతిని, ప్రపత్తిని అనుభవించే ఆశించేవానికి యీ విధమైన భేదములు యేమాత్రము వుండవు. లోక సంబంధమైన వ్యవహారములందు మాత్రమే తన భక్తి ప్రపత్తులను వెల్లడి చేసుకుంటున్నాడు. కాని దైవత్వ సంబంధమైన ఆత్మ తత్వమునందు తన భక్తి ప్రపత్తులు తమకు తామే సాక్షిగా వుంటుండాది.

విద్యార్థులారా! ప్రాకృతమైన యీ జీవితమునందు ఈ జగత్సంబంధమైన వ్యవహారము ఎంతకాలము? ఈ జగత్సంబంధమైన వ్యవహారము ఏ విధమైన శాంతి సంతోషముల నందిస్తున్నాయి? తద్వారా మానవుడు అనేక విధాల అశాంతిని పొందుతున్నాడు. అర్థబలము, ధనబలము, అంగబలము భక్తి ముక్తుల సాధనకు పనికిరావు. అటులైతే విద్యాబలము కూడ దైవబలమొక్కటె మనుజు ధన్యుజేయు. జగత్తులో ఎన్నిబలములుండినప్పటికి అన్ని బలములు దుర్బలములే. ధనబలము మాత్రమే బలమనుకుంటున్నారు జగత్తులో. కాదు. దైవబలము ఒక్కటియే ప్రధానమైన బలము. శంకరులు కూడా చెప్పారు -

మా కురు ధన జన యౌవన గర్వం
హరతి నిమేషాత్ కాలః సర్వం.

ధన జన యౌవన గర్వం క్షణమాత్రము మించు మించినట్లుగా వుంటుంటాది. ధనము జడమైనది. ఈ జడమైన దానికి ఎక్కడ వుంది బలము? మనిషియందున్న మనస్తత్వమువల్లనే దీనికి బలము కాని దుర్బలము కాని ఏర్పడుతుండాది. ధనముకాని, విద్యకాని యింకే విధమైన సంపత్తులు గాని అన్నకూడను పరిశుద్ధమైన జలము వంటివి. ఈ జలము ఏరంగు బాటిల్

109078905

లో చేరినప్పుడు ఆ రంగు స్వరూపాన్ని పొందుతుంటాది. అదే విధముగనే ధనము ఒకదుర్మార్గునిలో చేరినప్పుడు ఆ ధనము కూడను దుర్వినియోగంగానే పోతుంటాది. ఆ ధనము పవిత్రమైన హృదయము కలవారిలో చేరినప్పుడు అది పవిత్రమైనదిగానే రూపొందుతుంది. సత్కార్యములకు ప్రయత్నిస్తుంది. కాబట్టి ధనముగాని, విద్యగాని, ఇంకే విధమైన శక్తి సామర్థ్యములుగాని మనిషి స్వభావాన్ని బట్టి ఆ స్వరూపాన్ని చెందిపోతున్నాయి. ధనము చెడ్డది కాదు. వీని యోగ విధానములు చెడ్డవిగా, మంచివిగా మారుతున్నాయి. అందరు ధనవంతులకును అహంకారము వుండదు. విద్వాంసులందరికి అహంకారము వుండదు. వాని స్వరూప స్వభావములు పురస్కరించుకొని మనసు యొక్క ప్రభావం సంబంధం చేసుకొని వారియొక్క మంచి చెడ్డలు మారుతున్నాయి. కనుకనే మనసు యొక్క ప్రభావాన్ని మంచి మార్గములో ప్రవేశపెట్టటానికి ఆధ్యాత్మిక మార్గమే సరియైనటువంటిది.

ఆధ్యాత్మిక మార్గములో అనేక విధములైన అడ్డులు తగులుతుంటాయి. మొట్టమొదటి అడ్డు వాసనలు. వాసనలనగా అభిమాన మమకారములు. ఎలాంటి అభిమాన మమకారములు? ప్రాకృత సంబంధమైన అనుకూలములు, ఆనందములు ఇలాంటివంతా కూడను సత్యముగా భావిస్తుంటాడు. భగవదాజ్ఞను శిరసావహించి ఆ యొక్క కార్యములందు దీక్షను బూని విజయమును సాధించవలెనని ఆశించే వ్యక్తులకు ఇది మొట్టమొదటు అడ్డు తగులుతుంటాది. నా బంధువు లేమనుకుంటారో, నా మిత్రులు ఏవిధంగా భావిస్తారో, సమాజములో నాకు ఏవిధమైన పేరు ప్రతిష్టలకు భంగమౌతుందో అని సంకుచిత హృదయులై ఆడంబరము నిమిత్తమై, గౌరవమర్యాదల నిమిత్తమై, తాత్కాలిక సుఖశాంతుల నిమిత్తమై భంగపడి దైవాజ్ఞను ఉల్లంఘిస్తూ వుంటారు. రెండవది అసూయా భావము అడ్డుతగులుతుంది. అసూయా భావం ఎవరిపైన వస్తుంది? తనకంటె అధికులైన వారిని చూచి అధిక విద్యావంతులో, అధిక శ్రీమంతులో, అధిక బలవంతులో ఇలా అధికులైన వారిని చూచి అసూయా భావం పుట్టిపడుతుంది. సాధకుడు అసూయా భావము లేకుండా చూచుకోవాలి. మూడవది అహంకార భావము. అహంకారి తనలో వున్న ఎన్ని దోషములైనా మంచివిగా భావిస్తాడు. పరులయందున్న మంచిని దోషముగా నిరూపిస్తాడు. తాను చేసే దోషములనంతా సమర్థించటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. సమాజమందుగాని, మరే విధములైన పార్టీలయందుగాని తనకు పేరు ప్రతిష్టలు రావాలి. దీని నిమిత్తమై దైవాజ్ఞను కూడను వుల్లంఘిస్తూ వుంటాడు. అట్టివారు సరైన భక్తులు కారు. ఈ భక్తికి సన్నిహిత సంబంధ బాంధవ్యము వుండదు.

దీనికి చక్కని ఉదాహరణము హనుమంతుడే. రామాజ్ఞను శిరసావహించి, సీతాన్వేషణగావించి, విజయాన్ని సాధించాలని సంకల్పించుకున్నాడు. రామాజ్ఞను తీసుకొని వానర సైన్యముతో సీతాన్వేషణలో ప్రవేశించాడు. అక్కడ సముద్రం ఒడ్డు చేరాడు. అగాధమైన సముద్రమును చూచేటప్పటికి వానరుల గుండెలు జారిపోయాయి. దీన్ని ఏరీతిగా దాటుటం? ఈ లంక

లో ఏవిధంగా ప్రవేశించటం? ఇది అసాధ్యము అసాధ్యమని అందరు బలహీనులయ్యారు. కాని ఒక్క హనుమంతుడు మాత్రమే ధీరుడై భగవదాజ్ఞను శిరసావహించి నెరవేర్చుకోవటం మన కర్తవ్యము. ఇది కష్టముకాని నష్టముగాని, నిష్ఠూరముగాని, నిందలు రాని, ప్రాణమైనా పోనీ కాని దీనిని నెరవేర్చటం మన కర్తవ్యము. నేను దీంట్లో ప్రవేశిస్తాను. ఇక భగవంతుని కార్య విజయమును అందరు సాధించినవారుగా వుండాలిగాని నేనొకడే సాధించాననే అహంకారము నాకు రాకూడదు. కనుక నేను సముద్రము దాటి లంకనుంచి వెనుకకు వచ్చేంతవరకు మీరు కిష్కింధకు రాముని దగ్గరకు పోకూడదు. ఇక్కడే నానిమిత్తమై కాచుకొని వుండాలన్నాడు. ఆ విధంగా వారిని శాసించి మొదటి పర్వతాన్ని ఎక్కాడు. ఏమిటా పర్వతము? నేను రామాజ్ఞలోపల ప్రాణమైనా అర్పితము గావించి అతనియొక్క ఆజ్ఞను శిరసావహించాలి. ఇదియే నా దీక్ష అని హృదయపూర్వకముగా ప్రమాణము చేసుకున్నాడు. రెండవ పర్వతము ఎక్కాడు. వాక్కుతో కిందవున్న వానరులకు శాసనం చేశాడు. నా జీవితం రామాజ్ఞలోపల అంకితం చేస్తున్నాను. దేనినైనా సాధించగలను. త్వరలో విజయాన్ని తీసుకొని వస్తాను. మరి మూడో పర్వతమెక్కాడు. ఇదుగో నేనిప్పుడు సముద్రాన్ని దాటుతున్నానని కుప్పించి ఎగసాడు. భగవంతుని ఆజ్ఞను శిరసావహించటానికి త్రికరణ శుద్ధి అనగా మనస్సు యొక్క శుద్ధి మొదటిది, రెండవ శుద్ధి వాక్కుది. మూడవ శుద్ధి శరీరానిది. ఈ మూడింటి యందు త్రికరణశుద్ధిగా సముద్రముపైన తానెగిరాడు. త్రికరణశుద్ధి అనగా మనస్సులో దీక్షను పూనటం, వాక్కులో దానిని వెల్లడించటం, శరీరముతో అనుభవించటము. కొంతదూరము పోయేటప్పటికి వాసనా స్వరూపమైన మైనాకం వచ్చింది. వాయుదేవుని వల్ల రక్షింపబడినది మైనాకము కనుక వాయుదేవుని పుత్రుడైన ఈ హనుమంతునకు కృతజ్ఞత నందించాలని మంచి వుద్దేశ్యముతోనే వచ్చింది పాపం. ఓ వీరుడా! నాపైన కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసుకొని నా ఆతిథ్యమును పుచ్చుకొని వెళ్లమని కోరింది. హనుమంతుడు చెప్పాడు. నేను విందులారగించే నిమిత్తము రాలేదు. రామాజ్ఞను నేను పూర్తి చేసేవరకు నీరైనా త్రాగను. భగవంతుని ఆజ్ఞనే నాకు ప్రధానము. అతని సేవలో నేనంకితమైపోయాను. కనుక రామాజ్ఞను పూర్తి నెరవేర్చుకొని వచ్చేంతవరకును నీయొక్క ఆతిథ్యము నాకక్కరలేదన్నాడు. అనగా రాగమును వుల్లంఘించాడు. సౌఖ్యమును తోసివేశాడు. మరికొంత దూరం వెళ్లేటప్పటికి సురస వచ్చింది. సురస అనగా అసూయా రాక్షసి. హనుమంతుడు ఎగిరి పోతుంటే ఆ నీడను పట్టి లాగిందన్నమాట. తనకంటె అధికులైన వారిని క్రిందికి లాగటమే దాని స్వభావము. హనుమంతుడు నాలుగు ప్రక్కలా చూచాడు. ఎక్కడ ఎవరు కనుపించలేదు. కింద చూచాడు. ఇదాక రాక్షస కృత్యము. అసూయతో నన్ను క్రిందికి లాగటానికి చూస్తుందని గుర్తించాడు. ఆ మరుక్షణంలోనే సురస ఓ హనుమంతా! నీవు నాకు ఆహారంగా మారిపోవాలంది. హనుమంతుడు చెప్పాడు. నీకు ఆహారం కావటంలో నేను ఏమాత్రము సందేహించను. ఐతే ఒకటి నా ప్రతిజ్ఞ వుంటుందాది.

109078907

భగవంతుని ఆజ్ఞ పూర్తి నెరవేర్చిన తరువాత ఎవరికైనా సరే నేను ఆహారంగా వుంటాను. రామాజ్ఞను తీసుకొనిపోయి సీతకందించి సీతయొక్క విషయము తిరిగి రామునకప్పజెప్పి నేను తిరిగి నీకు ఆహారంగా వస్తానన్నాడు. ఒరే పిచ్చివాడా! ఆకలి నాకిప్పుడౌతుంటే ఎప్పుడో నీవు ఆహారంగా వస్తానంటే నాకక్కరలేదు. ఇప్పుడే నీవు నాకు ఆహారంగా సిద్ధంగా అన్నది. ఇది అసాధ్యము. భగవంతుని ఆజ్ఞనే నాకు ప్రధానము నీవేమైనా చేసుకో నీవెన్ని హింసలు పెట్టినా ప్రాణమైనా వదులుతానుగాని భగవదాజ్ఞను విడువను అన్నాడు. సురస అనేక రకములైన రూపములు దాల్చి హనుమంతుని మ్రింగటానికి ప్రయత్నించింది. కానీ భగవదాజ్ఞను లక్ష్యముగా నందుంచుకున్న హనుమంతుడు ఎట్టి భయభ్రాంతులు లేక ఆమెను హతమార్చాడు. అనగా అసూయ అనే సురాము ప్రాణం తీసాడు.

అక్కడనుంచి లంకలో ప్రవేశించాడు. చూచాడు. అతిసుందరమైన లంకను చూచి ఆహా! రావణుని నేను ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఇతని భవనములే యింత సుందరముగా వుంటున్నప్పుడు వీరి భావాలు ఎంత పవిత్రంగా వుంటాయో అనుకున్నాడు. తక్షణమే రామాజ్ఞ జ్ఞాపకం వచ్చింది. వీడే నిజంగా పవిత్రుడైతే యీ అపవిత్రమైన కార్యము ఎందుకు చేస్తాడు? వీని మంచిచెడ్డలు గుర్తించాలని అతిస్వల్ప స్వరూపాన్ని ధరించి లంకలో ప్రవేశించటానికి పోయాడు. అక్కడ అహంకారియైన లంఖిణి వుంటున్నది. చూచింది. ఒరే కోతీ! నన్ను కూడ మోసంచేసి దొంగతనంగా లోపల ప్రవేశిస్తున్నావా? అని అరచింది. హనుమంతుడు మండిపొయ్యాడు. నేను దొంగనా! నేను దొంగగా యీ లంకలో ప్రవేశిస్తున్నానా? మీ రాజు మహా దొంగవాడు. ఆ రాజుకు తగిన రాక్షసులే మీరందరు 'యథా రాజా తథా ప్రజా' మా ప్రభువు ధర్మస్వరూపుడు. సత్యవాక్పరిపాలకుడు. మా ప్రభువు యొక్క శిష్యులైన మేము కూడను ధర్మస్వరూపులమే. మాలో యిలాంటి దుర్గుణములు ప్రవేశించటానికి అవకాశం లేదు. అని గర్జించాడు. అప్పుడు రాక్షసి మా మహారాజును దొంగ అంటున్నావా అని కోపగించింది. దొంగకాకపోతే ఆ శ్రీరామచంద్రుని పత్ని సీతను ఎట్లా తెచ్చాడు. వాడు దొంగ కాక మరెవ్వడన్నాడు. ఈ విధంగా పోరాడి మొట్టమొదట వాసనను, రెండవది అసూయ, మూడవది అహంకారము రూపుమాపాడు. ఇవి భక్తుని ప్రధానమైన గుర్తులని లోకానికి చాటుతూ వచ్చాడు. నిజంగా భక్తులైనవారు యీ వాసనల కోసం ఏ మాత్రం ప్రాకులాడ కూడదు. ఆడంబరము, అసూయ యిందులో ఏమాత్రము వుండ కూడదు. అహంకారమునకు అసలే తావు యివ్వ కూడదు. కనుక భక్తుడైనవాడు వాసనలను, అసూయను, అహంకారమును అణగద్రొక్కాలి. సీతను చూచిన తరువాత ఆమె భక్తి ప్రపత్తులు చక్కగా గుర్తిస్తూ వచ్చాడు. భక్తునికి వుండవలసిన లక్షణాలు తెలుసుకోటానికి ప్రయత్నించాడు. నిరంతరము భగవంతుని చింతనలో వుండినవాడు శరీరాన్ని శుష్కింప చేసుకుంటాడు. దేహాన్ని పెంచుకున్న వానికి భక్తి అభివృద్ధికాదు. భక్తి పెరిగిన వానికి దేహము అభివృద్ధి కాదు. ఈ రెండింటికి చాలా భిన్నంగా వుంటుంటాది. సీతను చూచాడు. ఆమె శరీరం చాలా శుష్కించి పోయిం

109078908

ది. ఇది పతి భక్తి ప్రధాన చిహ్నమనుకున్నాడు. దుఃఖములో వుండినవాడు విందులు ఆరగించడు. కళ్యాణికి కాలు దువ్వడు. కనుకనే ఆ సీతామాత యీ దుఃఖములో వుండటం చేత తన దేహసంబంధమైన భ్రాంతిని వదలిపెట్టింది. దైవము కావాలనేవానికి దేహచింత వుండకూడదు. దేహసుఖములు, సంతోషములు, సౌభాగ్యములు లేశమాత్రము ఆశించరాదు. ఆ పదినెలలు ఆమె అట్లా వుండటం చేత తల అంతా ఒక అట్టగా చేరిపోయింది. ఏ ఒక సంస్కారము ఆమె ఆశించలేదు. రామచింత తప్ప అన్యచింతలు ఆమెలో లేవు. ఇంక రెండవది ఏమిటంటే దృష్టి. ఆమె దృష్టి తన పాదములపైన తప్ప అన్యుల ముఖము చూచేది కాదు. తలక్రిందికి వంచుకొని తన పాదములు మాత్రమే చూస్తుండేది. బయట ఎవరు వస్తున్నారో ఎవరు పోతున్నారో ఒకరి ముఖమైనా తాను చూడలేదు. ఇది భక్తునకు రెండవ గుర్తు అనుకున్నాడు. మూడవది తన మనస్సు భగవంతుని పాదారవిందములపైన పెట్టటం. మనస్సును భగవంతునిపైన, దృష్టిని తన పాదములపైన పెట్టి దేహభ్రాంతి లేకుండా నిరంతరము భగవంతుని చింత చేయుటమే భక్తుని ప్రధానమైన గుర్తులని గుర్తించాడు. ఈ విధంగా సీతతో పరిచయం జరిగిన తరువాత తల్లీ నేనొక ప్రతిజ్ఞ తీసుకున్నాను. మీ దర్శనమయ్యేంతవరకు ఆహారపానీయములు ముట్టకూడదనుకున్నాను. నీ దర్శనమైంది. కనుక తమరు ఆజ్ఞ యిస్తే ఈ అశోకవనములో పండ్లు కనుపిస్తున్నాయి. వాటిని భుజించి నా ఆకలి తీర్చుకుంటానన్నాడు. అక్కడ కూడను ఆమె పవిత్రమైన ధర్మాన్ని నిరూపిస్తూ వచ్చింది. హనుమంతా! ఇది నాది నీది కాదు. ఇది రావణుని వనము. వారి ఆజ్ఞ లేకుండా భుజించటము దొంగతనము. క్రిందపడిన పండ్లు కావలసి వుంటే నీవు భుజించు అని చెప్పింది.

కానీ హనుమంతుడు ఆకలిని తట్టుకోలేక చెట్టు ఎక్కాడు. అన్ని పండ్లు కోసి తిన్నాడు. తినటమే కాకుండా కొమ్మలు విరిచివేయుటము చెట్లంతా లాగివేయుటము యీ కోతి చేష్టలు చేసుకుంటూపోయాడు. ఇది కావాలనే చేస్తూ వచ్చాడు. ఎందుకంటె యీ విధమైన పనులు చేసినప్పుడే నేను రావణుని సన్నిధికి పోవటానికి వీలౌతుంది. అప్పుడు వానికి సరియైన బుద్ధి చెప్పటానికి సాధ్యమవుతుంది. ఈ విధంగా చెట్లంతా పెరికి పారవేయుటము వేర్లవరకు లాగివేయుటము యీ విధమైన చర్యలు చేస్తూవచ్చాడు. ఈ వార్త లంకలో ప్రాకిపోయింది. రావణునికి తెలిసిపోయింది. వీరులనంతా పిలుస్తూ వచ్చారు. హనుమంతుడు వారితో పోరాడి వారి ప్రాణములు తీసాడు. రావణుడు మరింత ఉగ్రుడయ్యాడు. తన కుమారులను పంపించాడు. హనుమంతుడు కొంతవరకు లొంగినట్లు నటన చేశాడు. ఇంద్రజిత్తు అనేక మోసములతో కూడినవాడు. అతని బలమునకు అసాధ్యము కావటం చేత బ్రహ్మాస్త్రాన్ని కూడా వేశాడు. దానితో హనుమంతుడు లొంగిపోయాడు. హనుమంతుని తీసుకొని పోయి రావణుని ముందు నిలిపాడు. అక్కడ కూడా హనుమంతుడు ఏమాత్రం తగ్గలేదు. రాముని దగ్గర మాత్రమే తాను దాసుడుగాని రావణుని దగ్గర

మహావీరునిగా నిలిచాడు. రాముని దగ్గర నేను దాసుడను. రావణుని దగ్గర మహావీరుడను అన్నాడు. నీవెక్కడనుంచి వచ్చావు? అని రావణుడు అడిగాడు. నేను నాప్రభువైన రామాజ్ఞను నడచుకుని నిమిత్తమై ఈ లంకలో ప్రవేశించానన్నాడు. వచ్చావుకాని ఫలములంతా ఎందుకు తిన్నావన్నాడు. ఆకలి వేసింది తిన్నానన్నాడు. ఆపువ్వులు అంతా ఎందుకు పీకి పారవేశావు అన్నాడు. ఆపువ్వులు నీవి నావి కావు. నాప్రభువు సృష్టించినవి. నీకెంత అధికారము వుందో నాకంత అధికారము వుందన్నాడు. ఇతే ఈ చెట్లనంతా ఎందుకు పెరికి పారవేశావన్నాడు. ఇది నాకు సహజము అన్నాడు. ఇతే మా రాక్షసులందరినీ ఎందుకు చంపివేశావన్నాడు. వారు నన్ను చంపటానికి వచ్చారు. నన్ను నేను రక్షించుకోటానికి వారిని చంపానన్నాడు. ఒక్కొక్క దానికి యీవిధమైన సమాధానములు యిస్తూ వచ్చాడు హనుమంతుడు. ఏ ఒక్క పదమునందు అసత్యముగాని యింకేవిధమైన మోసముగాని లేదు. రామాజ్ఞను శిరసావహించి సత్యవాక్యపరిపాలన చేస్తూ వచ్చాడు. నా ప్రభువు శ్రీరామచంద్రమూర్తి. నేను అతని దాసుడను. అతని ఆజ్ఞనే నాకు ప్రధానమైనది అని యీవిధంగా భక్తిప్రపత్తులు లోకానికి చాటినవాడు హనుమంతుడు.

ఈనాడు ప్రభువు ఎలాంటివాడో దాసులు అలాంటివారుగా తయారుకావాలి. సాయిభక్తులమని చెప్పుకోటము దానికి విరుద్ధమైన మార్గమును అనుసరించటం. అసత్యమార్గమును ప్రవేశించిన వారమౌతాము. సాయి ఆశయాలకు తగినట్లుగా మనము నడచుకోవాలి. ఆదర్శవంతమైన జీవితాన్ని మనము అందించాలి. ఆజ్ఞను శిరసావహించాలి. ఎన్నికష్టములైనా ఎన్నిదుఃఖములైనా వచ్చినప్పటికిని ఆజ్ఞను నెరవేర్చుకోటమే మన కర్తవ్యముగా భావించాలి. ఈ ఆజ్ఞను పాలించే సమయములో స్వార్థము స్వప్రయోజనమునకు ఏమాత్రము అవకాశమివ్వకూడదు. అదియే భక్తికి సరియైన అర్థము. త్రికరణశుద్ధిగా యీ కార్యములో మనము ప్రవేశించాలి. వారేదో చెప్పినారని, యీ discipline అంతా నడచుకోవలసి వస్తుందే. నడచుకోపోతే బయటకు పంపుతారో యేమో అనే భయముతో మాత్రము వుండకూడదు. ఇది నా జీవితము యొక్క కర్తవ్యము. ఇది నా లక్ష్యము అని భావించాలి. బలవంతముగా మీరు ఆచరిస్తూ యిక్కడుండి ప్రయోజనము లేదు. మీకు శాంతి వుండదు. మీకు సంతోషము వుండదు. discipline సక్రమంగా ఆచరించే పద్ధతి వుండినప్పుడే హృదయపూర్వకంగా ఆచరించాలి. అంతేగాని భయంతోగాని యింకేవిధమైన దిగులుతోగాని యీ discipline లో ప్రవేశించకూడదు. ఆవిధంగా వస్తే నీవు నీకు ద్రోహం చేసుకున్నవాడవే అవుతావు. నిన్ను నీవు మోసం చేసుకున్నవాడవే అవుతావు. నిన్నెవరు మోసంచేయటంలేదు. ఆత్మద్రోహము గావించుకున్నవారౌతారు. ప్రతి ఒక్క విషయమునందు యిది నాయొక్క భవిష్యత్తులోపల పవిత్రమైన మార్గమే అనే సత్యాన్ని గుర్తించుకోవాలి. భక్తి భక్తి అనుకోటం. అన్నులతూటులలో ప్రవేశించటం. ఈనాడు లోకము ఎట్లుందంటే పవిత్రమైన విషయాలను యేమాత్రము యోచించదు. అపవిత్రమైన విషయాలకు త్వరగా చెవులిస్తుంటాడు.

109078910.

మంచి మాట వినరు మనసిచ్చి చెప్పిన
చెడ్డ మాట అట్టె చెవికి చేరు
ఇట్టివారు నన్ను ఎరుగంగ నేర్తురా
ఎట్టి చదువులున్న ఏమి ఫలము.

మంచి మాటలు వినరు. చెడ్డ మాటలైతే ఒక్క క్షణము లోపల చెవికి చేర్చుకుంటారు. చెవి నుంచి హృదయానికి చేర్చుకుంటారు. హృదయంనుంచి యింక చేతిలో వచ్చేస్తుంది. పనిలో ప్రవేశిస్తారు. కనుకనే త్రికరణ శుద్ధి. మనసునందును, వాక్కునందును, క్రియయందును ఏకత్వాన్ని మనం నిరూపించాలి. ఎంతకాలమైనప్పటికి నేను భక్తుడను భక్తుడను అనుకొని జీవితమంతా భుక్తి లోపలనే వ్యర్థం చేస్తే యింక భక్తుడెప్పుడౌతాడు. ఇవి సమాజాన్ని మోసగించే పదములు. నీకు నీవు మోసగించుకుంటున్నావు. నీకు నీవు ఆనందించుటానికి తగిన కృషి చేసుకో. నీ పంచకోశములలో వున్న కడపటి ఆనందాన్ని అనుభవించుటానికి నీవు ప్రయత్నించు. నీ అంతర్వాణిని నీవు సరియైన మార్గములో వుంచుకొని ఫాలో చేయి. అదే కాన్షన్స్. నీ కాన్షన్సు నువ్వు ఫాలో చెయ్యాలి. నీకు నీవు సమర్థించుకోటానికి ప్రయత్నించటం చేతను, నిన్ను నీవు ద్రోహం చేసుకున్నవాడవౌతావు. నీలో వున్న దోషాలను పూర్తి నిర్మూలనం గావించుటానికి పూనుకోవాలి. నీ దోషాలంతా సమర్థించుటానికి ప్రయత్నించకూడదు. వాడే మహాద్రోహి. అలాంటి వాని వల్ల దేశం కూడను పాడైపోతుంది. అలాంటి వ్యక్తులే కనుపిస్తున్నారీనాడు. కనుక విద్యార్థులు, భావి భారతోద్ధారకులు, దేశం యొక్క సౌభాగ్యాన్ని ఆశించే వారలు లేత హృదయులైన మీయందు యీ పవిత్రమైన భావము లీనాడు అభివృద్ధిగావాలి.

విద్యార్థులారా! భగవత్ప్రేమను పెంచుకోలేని హృదయము కేవలము మరుభూమి వంటిది. దాంట్లో పవిత్రమైన మొక్కలు మొలచుటానికి వీలే వుండదు. కనుకనే ఆ ప్రేమ బీజములు నాటుకోండి. సహన ప్రసూనములు వికసింపజేయండి. శాంతి ఫలములు సమాజమునకందించండి. మీరు కూడను శాంతి జీవితము గడపండి. అంతేగాని స్వార్థము చేత అనేకమందిని బాధించటానికి కృషి చెయ్యకండి. నీకు నీవు బాధపడవద్దు. ఇతరులను బాధపెట్టవద్దు. ఇదే భక్తులకు సరియైన లక్షణము. భగవచ్చింతను హృదయమునందుంచుకొని ఏ పని చేసినప్పటికిని అది ప్రేమమయంగానే మారుతుంది. కనుక దైవ నామాన్ని నిరంతరం స్మరిస్తూ చింతిస్తూ దృష్టిని దానిపైనే నిలిపి జీవితం సార్థకం గావించుకోండి.